LIBRI “MALET E GJIGANTËVE” – NJË PËRKTHIM MJESHTROR NË STIL DHE NË QASJE GJUHËSORE

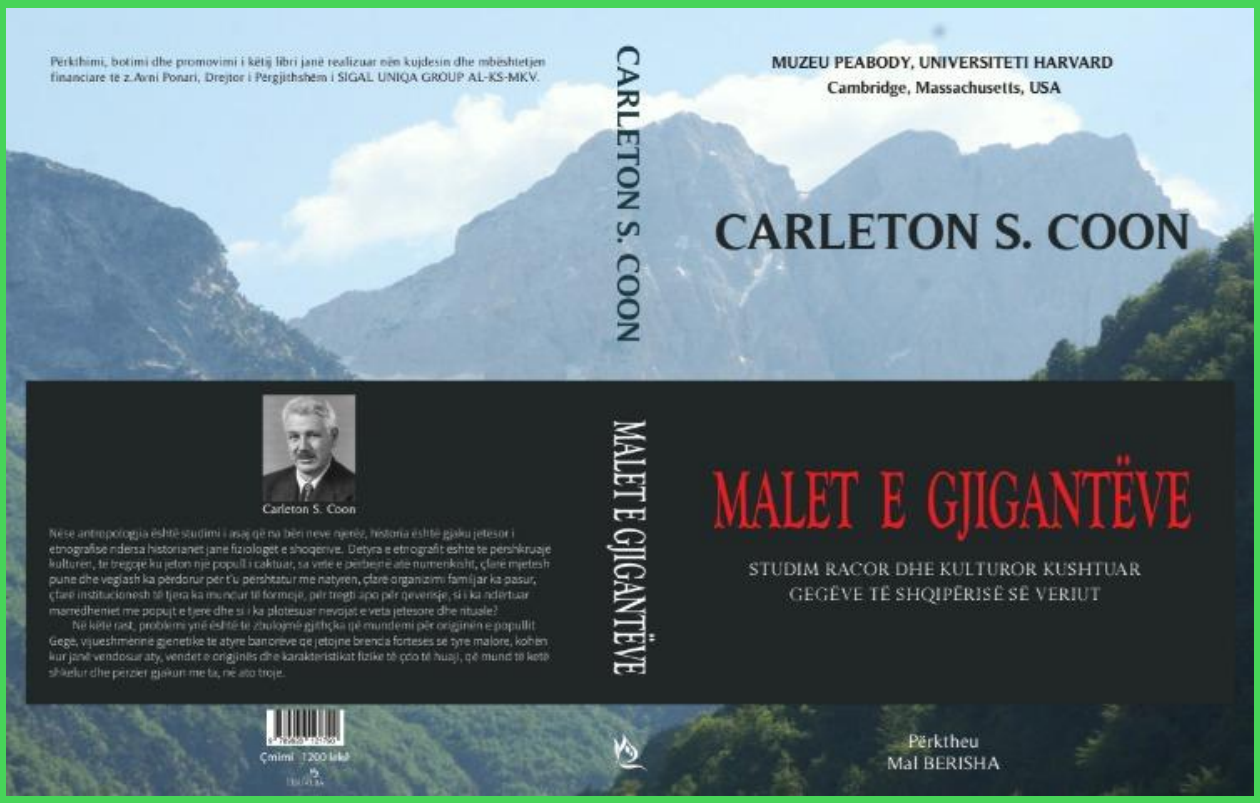

SHKRUAR NGA NDREK GJINI

MA, UNIVERSITY OF GALWAY, IRELAND

NDREK GJINI

Ndrek Gjini *është shkrimtar, antropolog dhe përkthyes. Ai është autor i disa librave të botuar në Shqipëri dhe Irlandë. Gjini banon në Galway të Irlandës prej më shumë se 23 vitesh. Ai është diplomuar në Universitetin e Shkodrës për Gjuhë-Letërsi, në ATU (Atlantic Technological University) në Irlandë për Antropologji, dhe në University of Galway ka marrë Master of Arts në Shkrimtari. Gjini është gjithashtu lektor i jashtëm në University of Galway dhe Managing Editor of The Galway Review.*

“MALET E GJIGANTËVE”, me autor Carleton S. Coon, është një nga veprat më të veçanta dhe më të vlefshme për studimin e Gegëve të Malësive të Veriut të Shqipërisë.

Ky libër, i cili është një studim i thelluar racor dhe kulturor, u botua fillimisht në anglisht në vitin 1950 si pjesë e serive të Peabody Museum të Universitetit të Harvardit, por iu mohua padrejtsisht publikut shqiptar për më se 70 vjet.

Me përkushtim dhe me një standart të lartë përkthimi, Ambasador Mal Berisha e ka sjellë këtë vepër në gjuhën shqipe, duke ruajtur thelbin, strukturën dhe autenticitetin shkencor të këtij libri.

Dhe unë e ndjej veten me fat që Ambasador Mal Berisha më ftoi të bëhëm pjesë e këtij projekti me kaq vlerë, duke më besuar rolin e redaktorit të këtij libri.

Përmbajtja dhe Vlerat Shkencore të Librit

Libri përfshin studime të thelluara mbi strukturat shoqërore, organizimin familjar, sistemet e martesave dhe ritet tradicionale të Gegëve të Malësive të Veriut. Carleton Coon ka ofruar një analizë të hollë antropometrike, duke përfshirë matje trupore të mbi 1,000 individëve dhe duke i lidhur ato me mjedisin natyror, zakonet dhe ndikimet kulturore.

Një nga temat kryesore të librit është fenotipi unik i Gegëve të Malësisë, i karakterizuar nga elemente që reflektojnë vazhdimësinë ilire dhe dinarike. Ai analizon ndikimet gjenetike dhe kulturore që kanë ndihmuar në ruajtjen e këtyre tipareve përmes shekujve, pavarësisht izolimit gjeografik dhe sfidave historike.

PËRKTHIMI MJESHTROR I MAL BERISHËS

Përkthimi mjeshtror nga Ambasador Mal Berisha është një vepër në vetvete. Si një bir i Malësive të Gjakovës, ai ka punuar me një pasion dhe kërkim të thellë shkencor në interpretimin dhe përshkrimin e materialit origjinal. Berisha ka ruajtur jo vetëm thelbin shkencor të librit, por edhe ndjeshmërinë kulturore dhe gjuhësore që përmban kjo vepër.

Përkthimi i tij është i pasur në detaje, duke siguruar që termat dhe konceptet antropologjike të jenë të kuptueshme për lexuesit shqiptarë. Një element i veçantë është fakti që tabelat dhe ilustrimet origjinale janë përfshirë në botimin shqip, duke i dhënë studiuesve një mundësi të rrallë për të shqyrtuar burimet e plota të këtij studimi.

Në parathënien e tij, Berisha ndan motivet e tij personale që e shtyjnë atë të angazhohej në këtë përkthim. Ai thekson rolin e tij si një avokat i kulturës dhe traditës shqiptare, duke i dhënë lexuesve shqiptarë një dritare për të kuptuar dhe vlerësuar trashëgiminë e tyre.

KONTRIBUTI HISTORIK DHE KULTUROR I COON DHE BERISHA

Dr. Carleton S. Coon ishte antropologu i parë që zhvilloi një studim kaq të gjerë dhe të thelluar mbi Gegët e Shqipërisë së Veriut. Ai kaloi muaj të tërë në terren në vitet 1929-1930, duke studiuar jetën e përditshme të Gegëve, matjet trupore dhe traditat e tyre.

Nga ana tjetër, Mal Berisha e ka ringjallur këtë vepër për lexuesin shqiptar në një kohë kur nevoja për vlerësimin dhe ruajtjen e trashëgimisë sonë kombëtare është më e madhe se kurrë. Puna e tij kontribuon në fuqizimin e identitetit kulturor shqiptar dhe në promovimin e tij në arenën nderkombëtare.

STILI DHE QASJA GJUHËSORE

Një nga pikat e forta të përkthimit është qartësia dhe rrjedhshmëria e gjuhës shqipe që përdor Berisha. Ai ka arritur të balancojë terminologjinë teknike me një stil të kuptueshëm, duke i bërë konceptet e ndërlikuara shkencore të arritshme për një publik më të gjerë.

Përveç kësaj, Berisha ka ruajtur një ton të respektueshëm ndaj popullit shqiptar dhe kulturës së tij, duke nënvizuar vlerat unike që Coon zbuloi dhe dokumentoi në këtë studim. Ai gjithashtu ka shtuar shënime të detajuara që ndihmojnë lexuesin shqiptar të kuptojë kontekstin e veprës origjinale.

Një Trashëgimi Që Duhet Vlerësuar

“Malet e Gjigantëve” është më shumë se një libër shkencor; është një dokument që përshkruan thelbin e

kulturës shqiptare në një periudhë të veçantë historike. Ky botim që erdhi në shqip, falë punës së palodhur të Mal Berishës, është një pasuri e vyer për të gjithë ata që dëshirojnë të kuptojnë më thellë rrënjët e identitetit tonë kombëtar.

Ky libër është një urë mes së kaluarës dhe së ardhmes, mes traditave të ruajtura dhe botës moderne. Falë Coon dhe Berishës, **“Malet e Gjigantëve”** mbetet një testament i fuqishëm i pasurisë së trashëgimisë sonë kulturore dhe një shembull i shkëlqyer në studimin shkencor të kulturës shqiptare dhe prejardhjes Iliro-Dardane të Gegnisë shqiptare.